İlk söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Hüsnü Çöllü'ye aittir.

Sayın Çöllü, buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HÜSNÜ ÇÖLLÜ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 74 sıra sayılı Beşinci Dünya Su Forumu Organizasyonu'yla ilgili Kanun Tasarısı üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kuşkusuz su yaşamın kaynağı ve devamlılığının en önemli unsurudur. Kısaca, su hayattır. Böyle baktığımızda, suyun temel bir insan hakkı olduğu gerçeğini dikkatlerden kaçırmamalıyız. Dünya geneline baktığımızda, Dünya, her ne kadar "mavi gezegen" olarak adlandırılsa da su varlığının yaklaşık yüzde 97,5 okyanus ve denizlerdeki tuzlu sudur. Kalan yüzde 2,5'a yakın bölümü de tatlı suyun büyük bir bölümü buzullarda bulunmaktadır. Toplam suyun ancak binde 3 civarı içilebilir niteliktedir. Yani mavi gezegende yaşıyoruz, ancak su çok ciddi bir şekilde değerlendirilmesi gereken kıt bir kaynak durumundadır.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nca "Kıtlığın Ötesinde: Güç Dengesizliği, Yoksulluk ve Küresel Su Krizi" başlığıyla hazırlatılan 2006 Küresel İnsani Gelişme Raporu'na göre, dünya genelinde 1,1 milyar kişi temiz suya, 2,6 milyar kişi ise sağlık ve temizlik koşullarına hâlâ ulaşamamaktadır. Gerekli önlemler alınmazsa 2025 yılına kadar 3 milyardan fazla insan su sıkıntısı çeken ülkelerde yaşıyor olacaktır. Bugün ise kirli suların açtığı hastalıklardan her yıl 2,2 milyon insan ölüyor, her 8 saniyede maalesef 1 bebek can veriyor. Dünya nüfusunun üçte 1'nin, 2,4 milyar insanın su arıtma tesisi yok. Dünya nüfusunun yüzde 40'ı ise su sıkıntısı çekmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye açısından baktığımızda da durumun hiç iç açıcı olduğunu söylemek mümkün değildir. Türkiye, UNESCO'nun hazırladığı Dünya Su Gelişme Raporu'nda su potansiyeli açısından kırk beşinci sırada bulunmaktadır. DSİ'nin belirlemelerine göre, Türkiye'de tüketilebilir nitelikte yer üstü ve yer altı su potansiyeli ortalama 110-112 milyar metreküp düzeyinde bulunmaktadır. Kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı dünya ortalaması 7.500 metreküp olarak hesaplanırken, Türkiye'de ise bu miktar yaklaşık 1.500 metreküp düzeyindedir yani Türkiye, su azlığı yaşayan ülkeler arasındadır. Gerekli önlemlerin alınmaması durumunda önümüzdeki yıllarda su fakiri olma durumuna düşme ihtimalimiz de yüksektir.

Türkiye, su potansiyelinin, DSİ'nin verilerine göre, yüzde 36'sını geliştirebilmiş durumda bulunuyor yani 40 milyar metreküp düzeyinde bir suyu kullanıyoruz. Bunun da büyük bir bölümü tarımda vahşi sulama yöntemleriyle tüketilmektedir.

Değerli milletvekilleri, peki, su kaynaklarını koruma ve atık su kontrolünde hangi aşamadayız? Burada da tablo hiç parlak değildir. Türkiye İstatistik Kurumunun 2004 yılı verilerine göre, her yıl oluşan yaklaşık 3 milyar metreküp düzeyindeki atık suyun 1 milyar metreküplük bölümü, hiçbir arıtmaya tabi tutulmadan, göllere, akarsulara ve denizlere deşarj edilmektedir. 1 litre kirli suyun 8 litre temiz suyu kirlettiği dikkate alındığında, 1 milyar metreküplük atık suyun yaratacağı kirliliği dikkatlerinize sunuyorum.

Sanayide oluşan atık su konusunda durum ise çok daha çarpıcı boyutlardadır. Sanayide üretilen atık suyun yüzde 63,16'lık, bölümü, hiçbir arıtmaya tabi tutulmadan, şehir kanalizasyonuna, denize, göllere, akarsuya, arazi ve foseptik çukurlarına deşarj edilmektedir.

Peki, son beş yıllık süreçte bu olumsuzlukların önüne geçmek için ne yapıldı, buna bir göz atalım: Çevre Yasası çıkarıldı. Belediyelere ve sanayi kuruluşlarına atık sularını arıtma zorunluluğu getirildi, Türk Ceza Yasası'na da hüküm kondu. Ama ne oldu? Bu maddelerin yürürlüğe girmesi, önce